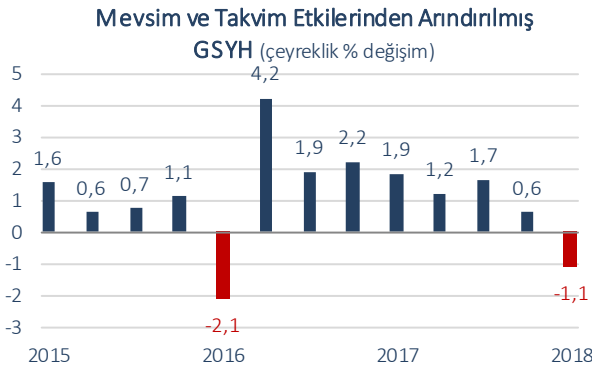

Üçüncü çeyrek büyümesi %1,6 ile tahminlerin altında...

Ekonomik aktivitedeki ivme kaybı yılın üçüncü çeyreğiyle birlikte belirginleşti. Zincirlenmiş hacim endeksine göre GSYH bir önceki yılın aynı dönemine göre %1,6 ile piyasa beklentilerinin altında büyüdü. Bu dönemde net ihracat ve stoklardaki değişim farklı yönlü etkilerle büyüme üzerinde belirleyici oldu. Yılın ilk dokuz ayında büyüme yıllık bazda %4,5 düzeyinde gerçekleşti.

Takvim etkisinden arındırıldığında yıllık büyümenin %2,1'e yükseldiği görülüyor. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre ise Türkiye ekonomisi bir önceki çeyreğe göre %1,1 ile darbe girişiminin yaşandığı 2016 yılının üçüncü çeyreğinden bu yana ilk defa daraldı.

Net ihracattan güçlü katkı...

Harcamalar yöntemine göre yılın üçüncü çeyreğinde büyüme en yüksek katkıyı 6,7 puan ile 2009 yılının ilk çeyreğinden bu yana büyüme en güçlü desteğini veren net ihracat sağladı. TL'deki değer kaybının da etkisiyle ihracat hacminde yaşanan yükseliş büyüme 2,9 puan desteklerken, yurt içi ekonomik aktivitedeki ivme kaybı ve altın ithalatındaki düşüşle ithalat hacminde gözlenen gerileme büyüme 3,8 puan katkı sağladı. Bu dönemde, kamu tüketim harcamaları büyüme 0,9 puan, özel tüketim harcamaları 0,7 puan destekledi. Hanehalkı

harcamalarında dayanıksız tüketim malları ile hizmet harcamaları öne çıkarken, dayanıklı ve yarı dayanıklı tüketim malı talebindeki düşüş büyümeyi sınırlandırdı.

Yatırım harcamalarında kaydedilen gerileme büyümeyi üçüncü çeyrekte 1,1 puan aşağı çekti. Bu dönemde büyümeyi inşaat yatırımları 0,3 puan, makine-teçhizat yatırımları 0,9 puan daraltıcı yönde etkiledi. Diğer taraftan, stok değişimi kalemi büyümeye 5,6 puanlık negatif katkı sundu.

İnşaat sektörü yıllık bazda daraldı.

Üretim yöntemine göre GSYH verileri incelendiğinde inşaat sektörünün 2015 yılından bu yana ilk defa daraldığı görülüyor. Sektör bu dönemde büyümeyi 0,4 puan aşağı çekti. Diğer taraftan, GSYH içinde en yüksek paya sahip olan hizmetler sektörü hemen tüm alt sektörlerde kaydedilen ivme kaybının etkisiyle büyümeye 1,8 puan katkı verdi. Bu dönemde, sanayi sektörü de 0,1 puan ile büyümeye oldukça sınırlı katkı verdi. Bir önceki çeyrekte büyümeyi sınırlandıran tarım sektörünün büyümeye katkısı ise 0,1 puanla pozitifte döndü.

Beklentiler...

Yılın üçüncü çeyreğinde iç talep koşulları ekonomik aktivite üzerinde baskı yaratırken, döviz kuru gelişmelerinin de katkısıyla dış talebin büyümeyi önemli ölçüde desteklediği görülüyor. Önümüzdeki dönemde yurt içi finansal sıkılaşmanın özel tüketim ve yatırım harcamaları üzerindeki sınırlandırıcı etkisinin son çeyrekte belirginleşerek büyümeyi aşağı çekeceğini düşünüyoruz. Yılın son çeyreğinde de net ihracatın büyümede önemli rol oynamaya devam edeceği anlaşılıyor. Bu çerçevede, ilk üç çeyrekte %4,5 oranında büyüyen Türkiye ekonomisinin son çeyrekteki olası bir daralmayla birlikte 2018 yılında %2,9'luk büyüme kaydetmiş olacağını öngörüyoruz.

Harcamalar Yöntemiyle Büyümeye Katkılar (2009 zincirlenmiş hacim endeksi)

(% puan)

	2016					2017					2018			
	Ç1	Ç2	Ç3	Ç4	Yıllık	Ç1	Ç2	Ç3	Ç4	Yıllık	Ç1	Ç2	Ç3 9 Aylık	Ç4
Tüketim	3,2	5,2	1,0	4,7	3,5	4,1	1,7	7,1	4,7	4,4	6,1	4,9	1,6	4,0
Özel	1,6	3,2	0,3	3,8	2,2	2,8	1,9	6,1	3,8	3,7	5,6	3,8	0,7	3,2
Kamu	1,6	2,0	0,7	0,9	1,2	1,2	-0,3	0,9	0,9	0,7	0,5	1,0	0,9	0,8
Yatırım	1,8	0,6	0,1	0,4	0,7	1,1	2,3	3,7	2,0	2,3	2,3	1,3	-1,1	0,7
Stok Değişimi	0,1	1,3	0,7	-0,7	0,3	-2,0	-0,5	0,4	3,8	0,6	2,3	-1,8	-5,6	-2,0
Net İhracat	-0,3	-2,1	-2,5	-0,1	-1,3	2,1	1,8	0,3	-3,2	0,1	-3,5	0,9	6,7	1,7
İhracat	0,4	-0,4	-2,1	0,5	-0,4	2,3	2,4	3,6	1,9	2,5	0,2	0,9	2,9	1,4
İthalat	-0,7	-1,7	-0,4	-0,7	-0,9	-0,2	-0,5	-3,3	-5,1	-2,4	-3,6	0,0	3,8	0,3
GSYH	4,8	4,9	-0,8	4,2	3,2	5,3	5,3	11,5	7,3	7,4	7,2	5,3	1,6	4,5

Not: Tablodaki rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyebilir.

Kaynak: Datastream, TÜİK

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem Bölüm Müdürü izlem.erdem@isbank.com.tr	İlker Şahin Uzman ilker.sahin@isbank.com.tr
Alper Gürler Birim Müdürü alper.gurler@isbank.com.tr	Gamze Can Uzman gamze.can@isbank.com.tr
H. Erhan Gül Müdür Yardımcısı erhan.gul@isbank.com.tr	Ayşim Kalkan Uzman Yardımcısı aysim.kalkan@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.